

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ

1.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในประเด็นต่อไปนี้

1.1.1 จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรมการนิเทศงานนิเทศการศึกษา 7 งาน

1.1.2 ลักษณะของกิจกรรมการนิเทศที่จัด

1.1.3 สำคัญความสำคัญของกิจกรรมการนิเทศที่จัดได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 58 คน และผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 73 คน รวม จำนวน 131 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศศึกษารวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาใน

โรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ประกอบด้วยแบบตรวจสอบรายการและแบบปลายเปิด ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบสอบถามขึ้นตามโครงสร้างเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอบถามและได้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน มาปรับปรุง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในจังหวัดกระบี่ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วนำคำตอบทั้งหมดมาประมวลแก้ไขปรับปรุงจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 131 ฉบับ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และรวบรวมส่งกลับคืน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 125 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.42 ส่วนแบบสอบถามชุดที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการได้ครบตามกลุ่มตัวอย่าง 20 คน อย่างสมบูรณ์ สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการได้ตามกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.4.1 ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราชในแบบสอบถามชุดที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลความคิดเห็นแล้วเรียงลำดับความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

2.4.2 ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในแบบสอบถามชุดที่ 2 วิเคราะห์โดยการประมวลความคิดเห็นแล้วเรียงลำดับความถี่

2.4.3 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์ข้อมูล โดยการประมวลความคิดเห็น

2.4.4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก วิเคราะห์โดยการประมวลความคิดเห็น

3. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีสาระสำคัญ สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ศึกษาวิเคราะห์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนจัดกิจกรรมการนิเทศงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ปีละ 1-2 ครั้ง เป็นส่วนมาก ซึ่งสรุปในแต่ละงานได้ดังนี้

3.1.1 งานพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพที่สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดประชุมปฏิบัติการ จัดทำโครงการสอน การจัดเผยแพร่เอกสารทางวิชาการแก่ครู

3.1.2 งานจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การให้คำปรึกษาในการวางแผนการสอนแก่ครู ให้คำแนะนำจัดคาบเวลาเรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร ร่วมกับกลุ่มโรงเรียนจัดประชุมครูตามกลุ่มประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอน

3.1.3 งานสร้างสื่อการสอน ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดหมวดหมู่สื่อการสอนเป็นประเภทและรายวิชาเพื่อสะดวกในการใช้ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน ร่วมกับครูปรับปรุงสื่อการสอนที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้

3.1.4 งานวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครูในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการสอนเพื่อปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ส่งเสริมการจัดทำแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าของนักเรียน

3.1.5 งานวัดและประเมินผล ได้แก่ ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผล จัดประเมินผลการเรียนและความก้าวหน้าของนักเรียน ประชุมปฏิบัติการในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล

3.1.6 งานพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การไปศึกษาดูงานหรือทัศนศึกษา การส่งเข้าประชุมเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยเฉพาะ การจัดหาเอกสารทางวิชาการให้ครูศึกษาอย่างเพียงพอ

3.1.7 งานบริการ ได้แก่ การประสานงานการปฏิบัติตามโครงการวิชาการระหว่างโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน จัดนิทรรศการผลงานของโรงเรียน

3.2 ลักษณะของกิจกรรมการนิเทศที่ศึกษานิเทศอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนจัดในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ปากฎดังนี้คือ กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย การไปศึกษาดูงาน การให้คำแนะนำ การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ การสังเกตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การอภิปราย การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณวิจัย การสัมมนา การระดมความคิด การบรรยายที่มีสื่อประกอบ การฟังจากแถบบันทึกเสียง วิทยุหรือแผ่นเสียง และการสาธิต ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมการสัมภาษณ์ไม่ได้จัด

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของกิจกรรมที่ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนสามารถจัดได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก 5 อันดับแรก คือ การประชุมกลุ่มย่อย การให้คำแนะนำ การสังเกต การเยี่ยมชมชั้นเรียน/โรงเรียน และการฟังวิทยุ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

3.3 ศึกษาในเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน พบปัญหาในการจัดกิจกรรมการนิเทศงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก คือ ผู้นิเทศไม่มีเวลาเพราะภารกิจอื่น ๆ มาก ผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการนิเทศ ขาดบุคลากรการนิเทศ ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ

เมื่อพิจารณาในแต่ละงานนิเทศการศึกษา สรุปปัญหาได้ดังนี้

3.3.1 งานพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร ผู้นิเทศไม่มีเวลาจัดกิจกรรมการนิเทศ ครูไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร

3.3.2 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูไม่ครบชั้น และขาดความถนัดในการสอนบางวิชา ครูไม่มีแผนการสอนและไม่ใช้สื่อการสอน

3.3.3 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานสร้างสื่อการสอน ได้แก่ ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ ครูไม่เห็นความสำคัญของสื่อการสอน ผู้นิเทศขาดความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการสอน

3.3.4 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันและการจัดเก็บไม่เป็นระบบ ผู้นิเทศขาดความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์ข้อมูล ขาดอุปกรณ์และงบประมาณ

3.3.5 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวัดและประเมินผล ได้แก่ ขาดเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ผู้นิเทศขาดการติดตามผล ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผลโดยเฉพาะ

3.3.6 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานพัฒนาบุคลากร ได้แก่ บุคลากรขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ บุคลากรขาดการแสวงหาความรู้และค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3.3.7 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานบริการ ได้แก่ ขาดเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการให้บริการทางการศึกษา ขาดงบประมาณ ขาดอาคารสถานที่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการนิเทศ การศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

3.4 ผลการประมวลข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับงานนิเทศ การศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีประเด็น ที่น่าสนใจ สรุปตามลำดับความถี่สูงสุด ดังนี้คือ ควรจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้ เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาแก่ครู

เมื่อพิจารณาในแต่ละงานนิเทศการศึกษาพบว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.4.1 งานพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ควรจัดประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตร

3.4.2 งานจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ควรกำหนดมาตรการควบคุม กำกับและแผน การนิเทศติดตามผลให้ชัดเจน

3.4.3 งานสร้างสื่อการสอน ได้แก่ ควรจัดอบรมปฏิบัติการผลิตสื่อ

3.4.4 งานวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ควรจัดอบรมปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา

3.4.5 งานวัดและประเมินผล ได้แก่ ควรจัดหาหรือสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานอย่างเพียงพอ

3.4.6 งานพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ควรจัดเอกสารทางวิชาการให้ครูศึกษาอย่างเพียงพอ

3.4.7 งานบริการ ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กที่ศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนจัด ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อย การไปศึกษาดูงาน การให้คำแนะนำ การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ การสังเกตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การอภิปราย

ผลการวิจัยนี้ปรากฏว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 208) สมภพ อุณหชาติ (2536 : 103) และพิมพ์ใจ นิตาวัฒน์นันท (2532 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีการจัด

กิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยทั่วไป ได้แก่ การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม การเยี่ยมเยียน การประชุมกลุ่มย่อย การให้คำแนะนำ การสังเกต การสอน การบรรยาย การจัดนิทรรศการ การไปศึกษาดูงาน

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนางานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เป็นอย่างดีและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และเมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่จัดได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราชอย่างแท้จริง ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อย การให้คำแนะนำ การสังเกต การเยี่ยมชมชั้นเรียน/โรงเรียน และ กิจกรรมการฟังวิทยุ ซึ่งกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเหล่านี้ จะสามารถจัดได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเหมาะสมกับสภาพท้องที่เพียงใดนั้น สมภพ อุทชาติ (2536 : 107) ได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้นิเทศควรเตรียมความพร้อมให้กับครู และสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้ตรงกับผู้รับ การนิเทศ จึงทำให้การดำเนินการนิเทศประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ส่วนการจัดกิจกรรมการนิเทศงานนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับงานพัฒนาหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน งานสร้างสื่อการสอน งานวิเคราะห์ข้อมูล งานวัดและประเมินผล งานพัฒนาบุคลากร และงานบริการในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการนิเทศในโรงเรียน ปีละ 1-2 ครั้ง และมีบ้างบางกิจกรรมที่จัดได้หลายครั้ง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการนิเทศ นั้นจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของครูและความเหมาะสมตามสภาพของท้องถิ่นก็เป็นได้ และกิจกรรมการนิเทศจึงถือได้ว่าเป็นเสมือนสื่อหรือพาหนะสำคัญที่จะทำให้ผู้รับการนิเทศ ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ในจุดหมาย (สงัด อุทรานันท์, 2529 : 61) ของ การนิเทศการศึกษา

เมื่อพิจารณาในแต่ละงานนิเทศการศึกษา พบว่า

1.1 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการนิเทศงานพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดประชุมปฏิบัติการจัดทำโครงการสอนและจัดเผยแพร่เอกสารทางวิชาการแก่ครูได้หลายครั้ง

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาเหล่านี้ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าปัจจุบันหลักสูตร ได้เปิดกว้างให้สถานศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของ 84

ท้องถิ่น โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น และเป็นยุคของการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งในเรื่องนี้ ชินวรณ บุญเกียรติ (2530 : บทคัดย่อ) ได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงการปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียน

1.2 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมงานจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กได้หลายครั้ง ได้แก่ การให้คำแนะนำในการวางแผนการสอนแก่ครู ให้คำแนะนำจัดคาบเวลาเรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาในหลักสูตร ร่วมกับกลุ่มโรงเรียนจัดประชุมครูตามกลุ่มประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอน

จากผลการวิจัย น่าจะเป็นเพราะว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาเหล่านี้ เป็นกิจกรรมการนิเทศที่จัดได้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพงานจัดการเรียนการสอนที่เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรก็เป็นได้ และมีปัจจุบันครูผู้สอนได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา อยู่เป็นประจำ ทำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน อันเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดความร่วมมือด้วยดีระหว่างศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูด้วยกัน

1.3 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการนิเทศงานสร้างสื่อการสอนในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กได้หลายครั้ง ได้แก่ ให้คำแนะนำแก่ครูในการจัดหมวดหมู่การสอนเป็นประเภทและรายวิชา เพื่อสะดวกในการใช้และส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการนิเทศการศึกษาเหล่านี้มีลักษณะที่ส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กได้ผลิตและจัดหาสื่อการสอน ใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมหลักสูตร และ ทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 218) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า กิจกรรมการจัดหมวดหมู่สื่อการสอนเป็นประเภทและรายวิชาเพื่อสะดวกในการใช้ เป็นการช่วยให้ครูสามารถเลือกและใช้สื่อใส่ทัศนูปกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียน ดังนั้น ชินวรณ บุญเกียรติ (2530 : บทคัดย่อ) จึงได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของครู

1.4 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวิเคราะห์ข้อมูลในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กหลายครั้ง ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครูในการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และสรุปผลงานการวิจัยทางการศึกษาไว้ให้ครูได้ศึกษา

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการนิเทศงานวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางการศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กได้ประสบผลสำเร็จ ดังที่ ทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 214) บันทึกไว้ว่า การวิเคราะห์วิจัยช่วยในการวางแผนงานนิเทศการศึกษา ช่วยให้นักศึกษานิเทศก์เข้านิเทศโรงเรียนได้ด้วยความมั่นใจ การวิจัยเป็นเครื่องกระตุ้นความจริงใจของงานของครู ช่วยในการประเมินผลงานนิเทศ และการวิจัยใช้เป็นหลักฐานเสนอแนะแนวคิดเห็น และหลักการปฏิบัติต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษา

1.5 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวัดและประเมินผลในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กหลายครั้ง ได้แก่ การให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียน เห็นความสำคัญของเครื่องมือวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เครื่องมือวัดและประเมินผลเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ สัจด์ อุทรานันท์ (2529 : 62-66) บันทึกไว้ว่า กิจกรรมการวัดผลและประเมินผลมีความสำคัญมากสำหรับผู้นิเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามและประเมินผล เพื่อควบคุมการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ

1.6 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการนิเทศงานพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กได้หลายครั้ง ได้แก่ การประชุม สัมมนาและการฝึกอบรม การจัดหาเอกสารทางวิชาการให้ครูได้ศึกษาอย่างเพียงพอและการส่งเข้าประชุมเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยเฉพาะ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาเหล่านี้ เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ช่วยในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และวิทยาการใหม่ ๆ แก่ครู และช่วยกระตุ้นให้ครูมีความคิดริเริ่มในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนกันดารขนาดเล็กได้ประสบผลสำเร็จ เป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษา ดังที่ ชีรวุฒิ ประทุมพนพรัตน์ และคณะ (2530 : 103) กล่าวว่า การที่จะให้บุคคลปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องให้บุคคลนั้นได้รับการฝึกอบรมและเล่าเรียนมาในเรื่องนั้นโดยตรง จึงจะทำให้งานได้ผลดี และทำให้การปฏิบัติงานมีการประสานสอดคล้องกัน และทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 215) กล่าวว่า การเลือกกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องและเหมาะสมกับงานด้านพัฒนาบุคลากร มีความจำเป็นเบื้องต้นที่จะต้องพัฒนาหรือปรับปรุง

ความรู้ความเข้าใจความคิด ทักษะและทัศนคติในหน่วยงาน จะต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการนิเทศ การศึกษาดังกล่าว

1.7 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการนิเทศงานบริการใน โรงเรียนกันดารขนาดเล็กหลายครั้ง ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การประสานงาน การปฏิบัติตามโครงการวิชาการระหว่างโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาเหล่านี้เป็นการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนให้ชุมชนทราบและเป็นการเสนอแนะแหล่งวิทยาการในห้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อการ ศึกษาแก่ครู ช่วยให้โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดการประสานงาน การช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ให้ทุกคนได้ปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์การ

2. ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรี- ธรรมราชของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก โดยภาพรวม ได้แก่ ผู้นิเทศไม่มีเวลาเพราะภารกิจอื่น ๆ มาก โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมการนิเทศ โรงเรียนขาดบุคลากรทางการนิเทศ ขาดวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ

ผลการวิจัยนี้ปรากฏว่าสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 211) และ สุชาติ ศรีสุวรรณ (2528 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ศึกษานิเทศก์มีน้อยและไม่เพียงพอ โรงเรียนขาดบุคลากร ที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนวิทยาการและผู้เชี่ยวชาญ

จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า การดำเนินงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและ ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดนโยบาย แผนงาน โครงการและการควบคุมกำกับ ติดตามผล การดำเนิน งานจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นระบบก็เป็นได้ ปัญหาเหล่านี้จึงกระทบ กระเทือนต่องานภารกิจในการพัฒนาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัด นครศรีธรรมราชดังกล่าว

และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละงานนิเทศการศึกษาพบว่า

2.1 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร ผู้นิเทศไม่มี เวลาจัดกิจกรรมการนิเทศ ขาดเอกสารคู่มือ

ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 210) ที่ พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศ ได้แก่ เวลามีน้อยหรือมีจำกัด

จากผลการวิจัยดังกล่าว น่าจะเป็นเพราะว่าผู้นิเทศฯขาดความกระตือรือร้นในการปรับปรุง วิชาที่พของตน หรืออาจขาดเอกสารคู่มือที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมก็เป็นได้ จึงไม่ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร หรือนำหลักสูตร ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และหรือภารกิจอื่นมีมากเกินไป จึงไม่มีเวลาเพียงพอที่จะมาจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กได้

2.2 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ได้แก่ ครูไม่ครบชั้นและขาดความถนัดในบางวิชา ครูไม่มีแผนการสอน และครูไม่ค่อยใช้สื่อการสอน

จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศนั้นเน้นหนักไปในลักษณะของการบริหารงานที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้ปฏิบัติงาน หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้นมากเกินไป จึงก่อให้เกิดสภาพปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนอาจจะขาดการคำนึงถึงสาเหตุ หลักการ เทคนิควิธีการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพื่อเตรียมการสอน หรือเขียนแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้

2.3 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานสร้างสื่อการสอนในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ได้แก่ ขาดวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ และครูไม่เห็นความสำคัญของสื่อการสอน

ผลการวิจัยนี้ปรากฏว่าสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 198) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป คือ งบประมาณมีจำกัด หรือมีน้อยเกินไป และสุชาติ ศรีสุวรรณ (2528 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยและได้รับล่าช้าไม่ทันต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า การจัดสรรงบประมาณของหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติติดตามอัตราจำนวนนักเรียน และให้ความสำคัญต่องานนิเทศศึกษาน้อยกว่างานอื่น ๆ จากปัญหาขาดงบประมาณนี้ก่อให้เกิดการขาดแคลนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามมา เช่น ขาดตัวอย่างสื่อต้นแบบที่จะใช้ในการอบรมปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน

2.4 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวิเคราะห์ข้อมูลในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ได้แก่ ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และการจัดเก็บไม่เป็นระบบ ผู้นิเทศฯขาดความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า ในการจัดเก็บข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ครอบคลุมความต้องการมีปริมาณและคุณภาพอย่างเพียงพอ มีความถูกต้องทันสมัยนั้นจำเป็นต้องมีและใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพอย่างเช่น คอมพิวเตอร์ และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ส่วนปัญหาผู้นิเทศขาดความรู้และความชำนาญในการวิเคราะห์ข้อมูล อาจเกิดจากการขาดการศึกษาเอกสารการวิจัย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เทคนิคต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานนิเทศการศึกษา หรือขาดการส่งเสริมให้ผู้นิเทศและบุคลากรอื่น ๆ ทำการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติงาน

2.5 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวัดและประเมินผลในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ได้แก่ ขาดเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ผู้นิเทศขาดการติดตามผล ผลการวิจัยนี้ปรากฏว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ สุพร (2531 : 211) พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ คือ เครื่องมือในการประเมินผลต่าง ๆ ยังไม่ดีพอ

จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก อาจจะมีงานประจำและงานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป จึงไม่มีเวลาจัดทำหรือสร้างเครื่องมือการประเมินผลและติดตามผลอย่างต่อเนื่องได้ ในกรณีนี้ สมภพ อุณหชาติ (2536 : 111) ได้เสนอแนะไว้ว่า หากผู้นิเทศโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนมีเวลาไม่เพียงพอที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศก็สามารถมอบหมายให้คณะครูหรือผู้รับผิดชอบ โครงการดำเนินการแทนได้ และจิวนวรรณ์ บุญยเกียรติ (2530 : บทคัดย่อ) เสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ และควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2.6 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ได้แก่ ครูขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ครูขาดการแสวงหาความรู้และทักษะค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ

จากการวิจัยนี้ปรากฏว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประชา สิกขปัญญา (2524 : 122-128) พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนคือ ครูขาดความกระตือรือร้น ผู้บริหารระดับสูงขาดการสนับสนุน

จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า ในภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำครูต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งประกอบอาชีพอื่น เป็นอาชีพรองเพื่อหารายได้ให้เพียงพอกับค่าครองชีพ ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือ ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้ก้าวหน้าต่อไปได้

2.7 ปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศงานบริการในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ได้แก่ ขาดเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการให้บริการทางการศึกษา และขาดงบประมาณ

ผลการวิจัยนี้ปรากฏว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมภพ อุณหชาติ (2536 : 105) พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมการนิเทศคือ ห้องปฏิบัติงานและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ขาดงบประมาณและวัสดุการจัดกิจกรรมการนิเทศ

จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนกันดารขนาดเล็กเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้ว ขาดอาคารสถานที่ที่มีความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่มีหรือมีแต่คุณภาพต่ำ อาจเนื่องมาจากไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับน้อย และไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นแต่ละแห่ง หรือได้รับล่าช้า ไม่ทันต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน เช่นเดียวกันอำเภอที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งทีเอื้ออำนวยก่อนนโยบายหรืองานเร่งรัดคุณภาพการศึกษา ในปัจจุบันไม่สามารถสนองตอบต่องานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอได้มากนัก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ควรดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศ การศึกษาในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมการส่งเสริมให้ครูนิเทศกันเอง ปีละหลายครั้ง หรือ ต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดปี
- 1.2 ศึกษานิเทศก์อำเภอ ควรส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กที่ดำเนินการจัด กิจกรรมการนิเทศการศึกษาอยู่แล้ว ได้กำหนดเป้าประสงค์ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการนิเทศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนกันดารขนาดเล็กอื่น ๆ
- 1.3 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนควรร่วมกับครูในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก เหล่านี้เพื่อวางแผน กำหนดกิจกรรม วิธีดำเนินการ และเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการนิเทศ การศึกษา รวมทั้งการควบคุม กำกับ ติดตามรายงานและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไว้ตลอดปี
- 1.4 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจในการดำเนินการจัด กิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กให้มากขึ้น และสนับสนุนสื่อวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณอย่างเพียงพอ
- 1.5 ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนกันดารขนาด เล็กเหล่านี้ได้จัดกิจกรรมการนิเทศกันเองอย่างเป็นระบบ

1.6 ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดประชุมปฏิบัติการให้ครูในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัด นครศรีธรรมราชเหล่านี้ มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเพื่อ พัฒนากิจกรรมการนิเทศการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิธีการหรือรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการนิเทศใน โรงเรียนกันดารขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรมการนิเทศกับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก เพื่อจะได้ทราบว่า การจัดกิจกรรมการนิเทศส่ง ผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนหรือไม่

2.3 ควรศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน เพื่อจะได้วางแผน รองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต